

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАКАЗ

09.02.2022

Київ

№ 063/09

Про щорічний перегляд
освітньо-професійних програм

Відповідно до пункту 2 частини другої статті 16, частини п'ятої статті 10 Закону України «Про вищу освіту», пункту 4.3 Положення про освітні програми Національного авіаційного університету, уведеного в дію наказом ректора від 07.05.2020 р. № 148/од, з метою провадження освітнього процесу в університеті згідно з вимогами та рекомендаціями нормативних документів

НАКАЗУЮ:

1. Завідувачам випускових кафедр та гарантам освітніх програм у термін до 01 квітня 2022 р. здійснити щорічний перегляд освітньо-професійних програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, відповідно до методичних рекомендацій (Додаток).

2. Навчально-методичному відділу університету забезпечити методичний супровід перегляду освітньо-професійних програм, зазначених у п. 1 цього наказу.

3. Контроль за виконанням наказу покласти на проректора з навчальної роботи Анатолія ПОЛУХІНА.

Т.в.о ректора

 Євген РОМАНЕНКО

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

З/м №4

019267

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо щорічного перегляду освітньо-професійних програм
Національного авіаційного університету
у 2022 році

1. Мета, передумови та шляхи реалізації щорічного перегляду освітньо-професійних програм у Національному авіаційному університеті в 2022 році (далі – перегляду)

Основною метою перегляду є забезпечення якості освітньої діяльності, яка здійснюється за освітніми програмами першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, в контексті досягнення заявлених у освітньо-професійних програмах (далі – ОПП) результатів навчання та здобуття компетентностей, потрібних для подальшої професійної діяльності.

Основними передумовами для перегляду є редакції ОПП, розроблені та затверджені у встановленому порядку в 2021 році у рамках щорічного перегляду освітніх програм першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, ініційованого наказом в.о. ректора від 12.01.2021 р. № 009/од, поточний накопичений досвід освітньої діяльності за цими освітніми програмами, пропозиції заінтересованих сторін (внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, зокрема, здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, представників професійної спільноти), а також оновлені нормативні документи та рекомендації у сфері вищої освіти.

Основним шляхом реалізації перегляду, з урахуванням *принципу наступності та безперервності освітнього процесу*, задекларованого в п. 2.3 Статуту Національного авіаційного університету, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.12.2020 р. № 1572, є **перегляд та оновлення змісту освітніх компонентів** (зокрема, навчальних дисциплін в рамках затверджених ОПП) для забезпечення їх *актуальності та відповідності* вимогам ОПП, позиціям зазначених вище заінтересованих сторін, тенденціям розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, досвіду реалізації аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм, сучасним формам та методам навчання і викладання, рівню досліджень, передусім пов'язаних із предметною областю спеціальності, інтернаціоналізації діяльності університету, формам контрольних заходів та атестації, наявним та перспективним матеріально-технічним ресурсам кафедр та інших структурних підрозділів університету, новим концепціям створення та зразкам навчально-методичного забезпечення.

Таким чином, насамперед перегляд рекомендується робити шляхом внесення змін в освітні компоненти на рівні робочих програм навчальних дисциплін, оновлення навчально-методичного забезпечення, змісту курсових

проектів (робіт), кваліфікаційних робіт, програм практик, кваліфікаційних екзаменів тощо, що передбачено п. 4.3.3.1 Положення про освітні програми Національного авіаційного університету, уведеного в дію наказом ректора від 07.05.2020 р. № 148/од (далі – Положення про ОП), без внесення в описи редакцій ОПП та навчальні плани на їх основі, які було затверджено в 2021 році, недостатньо обґрунтованих змін, що стосуються переліку освітніх компонентів, їх обсягу, логічної послідовності вивчення, програмних результатів навчання (компетентностей), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти, а також інших складових, які порушують чи можуть призвести до порушення *принципу наступності та безперервності освітнього процесу*, безпосередньо пов'язаного з узгодженістю, послідовністю змісту, форм і методів навчання.

За належного обґрунтування, передусім пов'язаного із можливими змінами у стандартах вищої освіти та іншими нормативними документами у сфері вищої освіти, мають бути внесені зміни в описи відповідних редакцій ОПП та навчальних планів на їх основі, що передбачено п. 4.3.3.2 Положення про ОП. У цьому випадку, якщо зміни стосуються не більше 25% від загального обсягу ОПП, вони вводяться в дію наказом ректора без формування нової редакції ОПП та навчальних планів на її основі.

В окремих випадках, за належного обґрунтування, доцільним є формування нових редакцій ОПП та навчальних планів на їх основі (є необхідним у випадку, наприклад, затвердження нового стандарту вищої освіти), що передбачено п. 4.3.3.3 Положення про ОП.

Внесення змін до ОПП та навчальних планів на їх основі, які пов'язані із зміною освітніх компонентів, їх обсягу, програмних результатів навчання, компетентностей, матриць відповідності (забезпечення) програмних результатів навчання та компетентностей освітнім компонентам, структурно-логічних схем, реалізуються шляхом надання проректору з навчальної роботи службової записки із обґрунтуванням змін, яка має бути підписана завідувачем випускової кафедри, погоджена гарантом ОПП, деканом факультету, представниками студентів, які навчаються на ОПП (як правило, командирами академічних груп). До службової записки обов'язково долучаються документи, в яких зазначаються позиції зовнішніх стейкхолдерів (зокрема, роботодавців) щодо внесення змін до ОПП (офіційні листи з пропозиціями, рецензії, відгуки, протоколи спільних засідань робочих груп тощо). Погоджена проректором з навчальної роботи службова записка та відповідні супроводжувальні документи передаються у паперовому та електронному вигляді до навчально-методичного відділу університету, який забезпечує методичний супровід внесення змін до ОПП та навчальних планів на їх основі (зокрема, оприлюднює на сайті університету для громадського обговорення проект наказу ректора про внесення змін разом із сканованою копією наданої службової записки та супроводжувальних документів, в яких зазначені позиції зовнішніх стейкхолдерів). Якщо за ОПП здійснюється навчання англійською мовою, назви освітніх компонентів (навчальних дисциплін тощо), які пов'язані із змінами, повинні додатково бути зазначені у службовій записці англійською мовою.

Під час перегляду допускається внесення до ОПП змін технічного та уточнювального характеру. Такі зміни не потребують обов'язкового надання документів, в яких зазначаються позиції внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів щодо внесення змін, однак вони потребують своєчасного та належного інформування зазначених категорій заінтересованих сторін випусковими кафедрами про їх внесення.

2. Рекомендації щодо перегляду складових ОПП та інших пов'язаних з ними документів і процесів з організації освітнього процесу за ОПП

2.1. Забезпечити врахування в ОПП вимог затверджених стандартів вищої освіти з відповідних спеціальностей та змін, які до них внесені.

2.1.1. Детально проаналізувати відповідність змісту ОПП тексту затвердженого стандарту вищої освіти зі спеціальності, оприлюдненого на сайті Міністерства освіти і науки України (<https://mon.gov.ua/> → Освіта → Вища освіта та освіта дорослих → Науково-методична рада Міністерства освіти і науки України → Затверджені стандарти вищої освіти), з урахуванням внесених до нього змін.

Зауважуємо, що є стандарти вищої освіти зі змінами, внесеними Міністерством освіти і науки України у розділи, пов'язані із програмними компетентностями, формою атестації здобувачів вищої освіти тощо. У разі розбіжностей зі стандартом вищої освіти слід внести відповідні зміни до ОПП та навчальних планів на її основі.

2.1.2. Внести до п. 1.8 «Передумови» профілю ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зміни відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 28.05.2021 р. № 593 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти» (доступний за посиланням, зазначеним у п. 2.1.1).

2.1.3. Внести до п. 3 «Форма атестації здобувачів вищої освіти» ОПП зміни відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 13.01.2022 р. № 26 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти» (доступний за посиланням, зазначеним у п. 2.1.1 цих рекомендацій). Зауважуємо, що внесення цих змін потребує відповідних корегувань у п. 2.1 «Перелік освітніх компонентів» ОПП та навчальних планах на їх основі. Також слід звернути увагу на можливу необхідність внесення корегувань до п. 2.2 «Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми», п. 4. «Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми», п. 5 «Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми» та п. 7 «Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма» ОПП.

2.2. Якщо за ОПП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, які є іноземцями, в п. 1.4 «Тип диплому та обсяг освітньо-професійної програми» профілю ОПП внести таке уточнення: «Періоди навчання іноземних студентів визначаються окремими наказами університету відповідно до нормативних документів в сфері вищої освіти».

2.3. Забезпечити коректне зазначення в п. 1.9 «Форма навчання» профілю ОПП форм навчання, за якими здійснюється освітня діяльність за цією програмою (денна, заочна).

2.4. Забезпечити коректне зазначення в п. 1.10 «Мова(и) викладання» профілю ОПП мов, якими здійснюється освітня діяльність за цією програмою (українська, англійська). Звертаємо увагу, що основний Перелік галузей знань, спеціальностей та освітньо-професійних програм підготовки здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти у 2021-2022 навчальному році англійською мовою затверджено Вченою радою університету від 19.05.2021 р., протокол № 5.

2.5. Забезпечити ОПП, за якою здійснюється освітня діяльність англійською мовою, перекладом її відповідних редакцій цією мовою. Звертаємо увагу, що переклад назви ОПП зазначений в ЄДЕБО та підлягає змінам лише на підставі окремої погодженої проректором з навчальної роботи службової записки. Перекладена англійською мовою редакція ОПП розміщуватиметься на офіційному сайті університету після відповідної редакції ОПП державною мовою.

2.6. Проаналізувати формулювання, викладене в п. 4.1 «Придатність до працевлаштування», профілю ОПП. Якщо воно містить посади, рекомендуємо його відредагувати таким чином, щоб була зазначена лише можлива майбутня сфера діяльності, без виокремлення професій згідно Класифікатора професій ДК 003:2010 (із змінами), якщо інакше не вказано в стандарті вищої освіти. В іншому випадку може виникнути необхідність урахування в ОПП або затверджених професійних стандартів, або описів з відповідних випусків Довідника кваліфікаційних характеристик професій (ДКХП). Також звертаємо увагу, що відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 № 584) присвоєння професійних кваліфікацій регламентується відповідними нормативними актами (зокрема, відповідними професійними стандартами), а стандарт вищої освіти не є підставою для присвоєння професійної кваліфікації і не надає відповідних прав закладу вищої освіти.

2.7. Перевірити актуальність інформації, зокрема щодо вказаних договорів, у п. 9.1 «Національна кредитна мобільність» та в п. 9.2 «Міжнародна кредитна мобільність» профілю ОПП, урахувати нові договори. В разі потреби оновити інформацію.

2.8. Здійснити технічну перевірку відповідності затвердженого навчального плану п. 2 «Перелік освітніх компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність» ОПП. У разі виявлення невідповідностей технічного характеру слід ініціювати внесення коректур.

2.9. Додати до складу таблиці п. 2.1 «Перелік освітніх компонентів» ОПП 6-й стовпчик із зазначенням семестрів, в яких реалізуються освітні компоненти для заочної форми навчання (якщо за ОПП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти заочної форми навчання):

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю	Семестр (відповідно до форми навчання)	
				денна	заочна
1	2	3	4	5	6

2.10. В п. 4 «Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми» ОПП перевірити забезпечення відповідності інтегральної компетентності усім обов'язковим освітнім компонентам.

2.11. В п. 5 «Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми» ОПП перевірити забезпечення усіх програмних результатів навчання формами атестації здобувачів вищої освіти, визначеними ОПП (кожен програмний результат навчання має бути забезпечений хоча б однією формою атестації). У випадку здійснення атестації лише у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) допускається не зазначати відповідності щодо атестації для тих програмних результатів навчання, які були зазначені в ОПП додатково до результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти, та формують унікальність ОПП (якщо програма ЄДКІ наразі не затверджена або затверджена програма ЄДКІ не охоплює додатково зазначені в ОПП у порівнянні зі стандартом вищої освіти програмні результати навчання).

2.12. Проаналізувати відповідність освітніх компонентів програмним компетентностям, програмним результатам навчання та логічній послідовності їх вивчення на основі: відповідних матриць пп. 4 та 5 ОПП; структурно-логічної схеми, зазначеної в ОПП; робочих програм навчальних дисциплін; програм кваліфікаційних (атестаційних) екзаменів; програм практик. В разі потреби внести до зазначених матриць, схеми та програм зміни.

2.13. Включити до змісту освітніх компонентів питання (теми, завдання тощо), які забезпечуватимуть набуття здобувачами вищої освіти знань, навичок і компетентностей, направлених на досягнення Цілей сталого розвитку ООН до 2030 р. (в контексті предметної області спеціальності та цілей ОПП). Забезпечити у робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик, кваліфікаційних (атестаційних) екзаменів, змісті кваліфікаційних робіт тощо включення зазначених питань.

2.14. Забезпечити врахування в освітній діяльності за ОПП місію та стратегію Національного авіаційного університету, зокрема, шляхом забезпечення наявності у змісті навчальних дисциплін (робочих програмах навчальних дисциплін) питань, пов'язаних з авіаційно-космічною галуззю, а також відповідних тем кваліфікаційних робіт.

2.15. Рекомендуємо оновити зміст освітніх компонентів (навчальних дисциплін, практик тощо) та відповідних робочих програм навчальних дисциплін з урахуванням доцільності використання в навчально-методичному

забезпеченні основних рекомендованих джерел, які було видано не пізніше ніж попередні 5 років (зокрема, за авторством науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання навчальної дисципліни), дотримання мовного законодавства (при цьому бажаним є додаткове використання джерел англійською мовою, зокрема таких, що знаходяться у відкритому доступі, наприклад Open Access Books видавництва River Publishers, ресурсів Електронної бібліотеки НАУ <http://www.lib.nau.edu.ua/elbook/> тощо), використання наукових статей науково-педагогічних працівників, які пов'язані за тематикою з навчальною дисципліною, що ними забезпечується, та індексуються наукометричними базами Scopus чи Web of Science, їх патентів, посилань на матеріали науково-дослідних робіт, міжнародних наукових та грантових програм, в яких вони беруть чи брали участь. Важливими задачами оновлення змісту освітніх компонентів (зокрема, відповідних робочих програм навчальних дисциплін) при цьому є врахування досвіду іноземних освітніх програм, поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОПП відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей ОПП, оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, здійснення навчання та викладання, пов'язаних з інтернаціоналізацією діяльності університету.

2.16. Перевірити наявність на випускових кафедрах затверджених у встановленому порядку редакцій ОПП (контрольний примірник) та навчальних планів на їх основі (копії) для здобувачів вищої освіти усіх курсів освітніх ступенів бакалавра та магістра. У разі відсутності зазначених документів слід забезпечити їх наявність.

2.17. Під час перегляду взяти до уваги результати внутрішніх аудитів якості освітньої діяльності та зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій).

2.18. Перевірити актуальність редакції ОПП, розміщеної приймальною комісією для ознайомлення вступників 2022 року вступу. Оновити інформацію в разі потреби.

2.19. У разі узгодження різних редакцій ОПП та навчальних планів на їх основі, які стосуються поточної освітньої діяльності за ОПП (наприклад, внесення узгоджувальних змін до ОПП та відповідних навчальних планів на 2021-2022 навчальний рік в рамках дії наказу ректора від 11.03.2021 р. № 148/од «Про визнання результатів навчання та підготовку здобувачів вищої освіти»), перевірити наявність у справах випускових кафедр документів (копій службових записок до навчально-методичного відділу тощо) із зазначенням у них погодження внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів (представників студентства, роботодавців тощо) щодо зазначених змін.

2.20. Підготувати та узгодити з навчально-методичним відділом проекти програм атестаційного іспиту для проведення атестації здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за ОПП зі

спеціальностей 125, 263, 272 та 275, у зв'язку з можливим проведенням у 2021-2022 навчальному році Єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) у формі атестаційного іспиту (через організаційні особливості підготовки до проведення ЄДКІ з урахуванням п. 12 Порядку атестації здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.2021 р. № 497).

2.21. Проаналізувати відповідність академічної та/або професійної кваліфікації викладачів освітнім компонентам (навчальним дисциплінам, практикам тощо), які ними забезпечуються, з урахуванням пп. 36, 37 та 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 (із змінами). Вжити невідкладних заходів щодо забезпечення зазначеної відповідності, якщо встановлено факти її недотримання.

2.22. Зафіксувати та обговорити процеси та результати щорічного перегляду ОПП на засіданнях випускових кафедр за участю представників стейкхолдерів (студентства, роботодавців, зокрема Ради роботодавців факультету/інституту тощо) з формуванням відповідних протоколів засідань кафедр. Обговорити загальні результати щорічного перегляду ОПП на засіданнях вчених рад факультетів (навчально-наукових інститутів).

2.23. Гарантам ОПП забезпечити ідентичність внесених змін у всіх примірниках ОПП, зробити відмітку в аркушах реєстрації ревізій (форма Ф 03.02-04) усіх примірників ОПП із зазначенням дати та номера протоколу засідання кафедри за результатами щорічного перегляду ОПП. Звертаємо увагу, що один врахований примірник ОПП знаходиться в навчально-методичному відділі (кімн. 1-202). В разі потреби навчально-методичним відділом робитиметься також відмітка в аркуші обліку змін (форма Ф 03.02-03) контрольного та врахованих примірників ОПП.

Зміни уточнювального характеру, зазначені у пп. 2.1.2 та 2.1.3, пов'язані з виконанням вимог стандартів вищої освіти, тому не потребують обов'язкової наявності документів, в яких зазначаються позиції внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів щодо внесення змін, однак потребують своєчасного та належного інформування зазначених категорій заінтересованих сторін випусковими кафедрами про їх внесення. Так само здійснюється процес внесення змін технічного та уточнювального характеру відповідно до пп. 2.2, 2.3, 2.4, 2.7, 2.9, 2.10 та 2.11 цих методичних рекомендацій.

Зазначені зміни в описі ОПП також вводяться в дію наказом ректора.

Для формування відповідного проекту наказу до навчально-методичного відділу в паперовому та електронному вигляді надається службова записка з необхідним описом змін, яка має бути підписана завідувачем випускової кафедри, погоджена гарантом ОПП та деканом факультету.

У разі виникнення питань, необхідності консультацій під час перегляду слід звертатися до навчально-методичного відділу університету:

- ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – методист вищої категорії Коваль Оксана Миколаївна (кімн. 1-202, тел. 77-00, oksana.koval@npp.nau.edu.ua);

- ОПП другого (магістерського) рівня вищої освіти, програми кваліфікаційних (атестаційних) екзаменів – методист вищої категорії Красуліна Світлана Михайлівна (кімн. 1-315, тел. 74-49, svitlana.krasulina@npp.nau.edu.ua);

- навчальні плани підготовки здобувачів вищої освіти (денна форма навчання) – методист вищої категорії Калмикова Лариса Миколаївна (кімн. 1-208, тел. 72-97, larysa.kalmykova@npp.nau.edu.ua);

- навчальні плани підготовки здобувачів вищої освіти (заочна форма навчання) – методист вищої категорії Корольова Світлана Сергіївна (кімн. 1-325, тел. 77-67, korolova.svitlana@npp.nau.edu.ua);

- робочі програми навчальних дисциплін – методист вищої категорії Фігерето Менендес Тетяна Федорівна (кімн. 1-314, тел. 73-97, tetiana.fiheredo@npp.nau.edu.ua), методист вищої категорії Федоренко Катерина Анатоліївна (кімн. 1-314, тел. 73-97, kateryna.fedorenko@npp.nau.edu.ua).

Начальник
навчально-методичного відділу

Олексій ГОЛУБНИЧИЙ